

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 19 november 2019
(OR. en)

14055/1/19
REV 1

COMPET 736
MI 786
IND 289

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	14055/19
Betreft:	Externe dimensie van het Europese concurrentievermogen

---

Hierbij gaat voor de delegaties een nota van het voorzitterschap over de externe dimensie van het Europese concurrentievermogen met het oog op de zitting van de Raad Concurrentievermogen op 28 november 2019.

Externe dimensie van het concurrentievermogen van de EU***Raad Concurrentievermogen (Interne Markt en Industrie)******28 november 2019***

1. De EU staat als wereldwijd verbonden economie en 's werelds grootste vrijhandelszone voor een ongekend aantal nieuwe uitdagingen en megatrends, variërend van vertraging van de wereldhandel tot digitale verstoring en klimaatverandering. Bovendien zijn de betrekkingen van de EU met de andere grote handelsblokken, China en de Verenigde Staten, voorop, als gevolg van de recente verschuivingen in de dynamiek tussen de grootmachten complexer geworden. Vooral het ontbreken van een gelijk speelveld is een probleem dat de EU voortvarend moet aanpakken.
2. Of Europa duurzaam kan groeien en concurreren hangt eerst en vooral af van het vermogen van de Europese industrie en dienstensector om succesvol te concurreren op de wereldmarkt, en van hun toegang tot wereldwijde waardeketens. We moeten er daarom voor zorgen dat Europa een voortrekkersrol speelt op het vlak van toekomstige technologieën, van innovatie en van duurzaamheid, wat op lange termijn ook de strategische autonomie ten goede komt. Dit betekent eveneens dat industrie en bedrijfsleven zich ecologisch en maatschappelijk verantwoord moeten gedragen.
3. Het externe concurrentievermogen van Europa is een tweeledig vraagstuk. Ten eerste moeten we zorgen voor concurrerende thuismarkten, innovatievermogen, voldoende vaardigheden, een gelijk speelveld op de Europese markt, en een ondernemingsklimaat waarin bedrijven kunnen doorgroeien en investeringen aantrekken. Deze voorwaarden zijn nauw verbonden met het Europese groeibeleid en de zienswijzen in de Finse voorzitterschapsnota "*Visie op duurzame groei*". Ten tweede is het van cruciaal belang de Europese industrie en dienstensector wereldwijd een gelijk speelveld te verschaffen.

4. In deze nota wordt met name ingegaan op dit laatste aspect van het externe concurrentievermogen van de EU, oftewel het verzekeren van een wereldwijd gelijk speelveld waarbinnen de Europese industrie en dienstensector, het midden- en kleinbedrijf inbegrepen, de wereldmarkt kunnen betreden, hun waardeschepping kunnen maximaliseren, alsmede het ondersteunen van de creatie en uitbouw van waardeketens en van de integratie daarvan in wereldwijde waardescheppende netwerken.
5. Het gelijk speelveld op de wereldmarkt staat onder sterke invloed van de volgende megatrends:
  - klimaatverandering en de transitie naar een klimaatneutrale economie,
  - digitalisering en nieuwe technologieën, en de gevolgen daarvan voor het gelijk speelveld, vooral in de onlineplatformeconomie,
  - marktversturende praktijken van derde landen die hun eigen bedrijfsleven oneerlijke voordelen bieden via onder meer staatssteun en beperkte markttoegang voor buitenlandse ondernemingen.

Klimaatverandering en de transitie naar een klimaatneutrale economie

6. De klimaatverandering heeft een enorme impact op de wereldeconomie. Klimaatverandering vormt een uitdaging, maar moet vanuit het oogpunt van het wereldwijde concurrentievermogen van Europa ook als een kans worden gezien. In de meeste gevallen heeft degene die het snelst handelt, een voordeel bij het vormgeven en veroveren van een zich snel ontwikkelende markt. De EU moet daarom een uitgebreid en consistent plan ontwikkelen voor vroege betreding van, en verwerving van een leidende positie op, de markten die verband houden met de transitie naar een klimaatneutrale economie.
7. Binnen afzienbare tijd zal er wereldwijd grote vraag zijn naar innovatieve klimaatneutrale technologieën en oplossingen. Europa moet die technologieën als eerste invoeren en alles in het werk stellen om Europese normen te ontwikkelen die de markt dan als mondiale normen overneemt. Dit moet worden ondersteund met particuliere en publieke investeringen in innovaties en technologieën, en met toekomstgerichte regulering en normen. Hiermee wordt de weg gebaad voor een maatschappelijk en economisch haalbare en rechtvaardige transitie die de Europese schone industrie een concurrentievoordeel geeft.

Digitalisering en nieuwe technologieën en de gevolgen daarvan voor een gelijk speelveld, vooral op de onlineplatformmarkt

8. Om de productiviteit en het concurrentievermogen van de EU op de wereldmarkt te verbeteren, moet de EU koploper zijn bij het ontwikkelen van de digitale economie. Dat is geen eenvoudige opdracht, aangezien andere grote handelsblokken de EU op veel gebieden voor zijn als het gaat om de ontwikkeling en, in het bijzonder, vermarkting van een aantal cruciale digitale technologieën en oplossingen.
9. Dit geldt met name voor de onlineplatformeconomie, waar een klein aantal niet-Europese platformbedrijven wereldwijd en ook in Europa de markt domineert. Hun buitensporig sterke marktpositie berust voor een groot deel op hun vermogen om enorme hoeveelheden gegevens op een dusdanige manier te vergaren, combineren en beheren dat zij bedrijven en consumenten compleet nieuwe soorten diensten kunnen aanbieden. Dit leidt tot een spiraal waarin deze grote platformbedrijven steeds dominanter worden en concurrenten zich moeilijk of helemaal geen toegang tot de markt kunnen verschaffen, of activiteiten of andere bedrijven in uiteenlopende sectoren sterk van de gedragingen van deze grote onlineplatforms afhankelijk kunnen worden.
10. Het is tegen deze achtergrond van het grootste belang dat de EU kan optreden tegen schadelijke gedragingen van grote onlineplatformbedrijven die actief zijn op de Europese markt. We moeten blijven onderzoeken welke beleidsopties er zijn om dit onderwerp aan te pakken en of de huidige beleidsinstrumenten wel voldoen. Zo zijn de mededingingsregels een effectief en krachtig middel gebleken om het marktgedrag van ondernemingen met een machtspositie te controleren of om fusies die nadelig zijn voor de mededinging op de Europese markt te verbieden. Er moet nader worden onderzocht of loutere versterking van de Europese mededingingsregels volstaat om vraagstukken in de digitaleplatformeconomie aan te pakken. Daarnaast is het zaak om te verkennen of we eventueel nieuwe beleidsinstrumenten kunnen bedenken, en of die überhaupt nodig zijn, om ten behoeve van een gelijk speelveld in de EU te kunnen optreden tegen schadelijk gedrag van onlineplatforms.

11. Data zijn voor veel bedrijven een waardevol bedrijfsmiddel geworden en vormen het fundament van hun bedrijfsactiviteiten. Bovendien, zoals eerder aangegeven, is verwerving van een sterke positie in datatoegang en dataverwerking een doeltreffend middel tot marktdominantie geworden. De EU moet een uitgebreid stappenplan ontwikkelen voor de wet- en regelgeving op het gebied van data en voor een eerlijk en innovatief gebruik en hergebruik van data om de voordelen van bijvoorbeeld gegevensdeling te maximaliseren en kleine en middelgrote ondernemingen toegang tot data te bieden. Daarin moet ook duidelijkheid worden verschaft over de vraag wie welke gegevens voor welk concurrentiebevorderend doel nodig heeft. Met een innovatieve en consistente aanpak van het gegevensbeleid zou tevens de ontwikkeling en het gebruik van kunstmatige intelligentie in de EU kunnen worden bespoedigd.

Marktversturende praktijken van bepaalde derde landen die hun eigen bedrijfsleven oneerlijke voordelen bieden via onder meer staatssteun en beperkte markttoegang voor buitenlandse ondernemingen

12. Het is van bepaalde derde landen met veel economische macht bekend dat ze actief de marktwerking beïnvloeden door hun eigen bedrijven voordelen te bieden die de mededinging en het gelijk speelveld verstoren. Dit betreft bijvoorbeeld overheidssubsidies of beperkingen op de markttoegang voor buitenlandse bedrijven.
13. Dit gedrag heeft geleid tot een situatie waarin de EU zich harder moet opstellen en de belangen van Europese bedrijven proactief moet behartigen. Open handel op basis van concurrentie en sterke innovatie is cruciaal voor de economische groei en het concurrentievermogen. Open markten zijn historisch bewezen efficiënter en beter bestand tegen crises dan economieën met grote obstakels en beperkingen. De EU moet zich daarom actief inzetten voor het broodnodige gelijke speelveld, zowel intern als mondiaal, en tevens openheid, transparantie en een multilateraal op regels gevestigd handelsstelsel blijven handhaven. Daarnaast zijn er dringend gemeenschappelijke mondiale normen voor exportkredieten nodig. De EU moet binnen de internationale werkgroep exportkredieten (IWG) druk blijven uitoefenen om ervoor te zorgen dat op het niveau van afzonderlijke projecten gerapporteerd wordt over exportkredieten en er transparantie over bestaat.

14. Het is duidelijk dat problemen met de mondiale markttoegang in de eerste plaats opgelost moeten worden via het handelsbeleid. Is echter oplossen van de problematiek vanwege de onwil van de andere partij geen optie, dan moeten we bereid zijn te bekijken hoe we met het oog op verbetering van het Europese concurrentievermogen ten gunste van de Europese industrie en dienstensector op een andere manier het gelijke speelveld kunnen versterken. Zulke maatregelen moeten aan de volgende vereisten voldoen: ze kunnen eenzijdig door de EU worden ingesteld en uitgevoerd, en gaan niet ten koste van de marktopenheid en het functioneren van de Europese markt of de Europese industrie en dienstensector. Daarbij zij opgemerkt dat, aangezien de EU deze maatregelen eenzijdig zou treffen, ze uitsluitend betrekking kunnen hebben op oneerlijke praktijken die het gelijk speelveld op de Europese markt verstoren.

15. Het oneerlijke gedrag van bepaalde landen en het gebrek aan een gelijk speelveld hebben veel aandacht gekregen en worden als een van de belangrijkste obstakels voor het Europese concurrentievermogen en de Europese groei gezien. Veel lidstaten hebben reeds hun bezorgdheid over deze moeilijke situatie uitgesproken. Een aantal lidstaten is van oordeel dat het gelijke speelveld hersteld kan worden door versoepeling van de Europese mededingingsregels om zo te kunnen concurreren op de wereldmarkt. Anderzijds zijn er lidstaten die hameren op het belang van open markten en scherpe concurrentie op de Europese markten die uiteindelijk het Europese bedrijfsleven en de Europese consument ten goede komen. Zij zijn van mening dat bedrijven uit derde landen welkom zijn op de Europese markt maar dat daarvoor dezelfde regels moeten gelden als voor Europese bedrijven. De bijdragen en de achterliggende redeneringen van de lidstaten zijn waardevol als input voor nadere besprekingen.

16. De EU heeft alles in zich om succesvol wereldwijd te concurreren en haar plaats als voortrekker op de wereldmarkt en als voorvechter van open handel in te nemen. We moeten echter erkennen dat een aantal geopolitieke veranderingen van blijvende aard kan zijn en dat de EU proactief moet blijven en in staat snel te reageren op de recente veranderingen en de gevolgen daarvan. Dit vereist nieuwe vaardigheden, evenals investeringen in onderwijs, permanente educatie, omscholing en bijscholing. De EU moet verenigd blijven en besluitvaardig de uitdagingen tegemoet treden en omzetten in successen.

Vraag:

Wat is de beste mix van beleid en maatregelen binnen de EU waarmee we een gelijk speelveld voor onze bedrijven kunnen creëren?
